

MOZART'IN İLK 12 OPERASINDAKİ ERKEK KARAKTERLERİN SES TÜRLERİ, ROL VE KARAKTER ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

H. Berat Keskin

Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Yüksek Lisans Programı, beratkeskin0007@gmail.com, ORCID:0009-0003-5667-4741

Nurdan Kızıldeli

Prof. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, nkizildeli@mehmetakif.edu.tr ORCID: 0000-0002-7226-748X

Keskin, H.Berat ve Nurdan Kızıldeli. "Mozart'ın İlk 12 Operasındaki Erkek Karakterlerin Ses Türleri, Rol ve Karakter Özellikleri Bakımından İncelenmesi". idil, 121 (2025/6): s. 1084-1102. doi: 10.7816/idil-14-121-09

ÖZ

Mozart operaları, müzikal estetiğin ötesinde edebi ve dramatik kurgusuyla da derin bir yapıya sahiptir. Bestecinin karakter temsilleri, insani duygu ve değerlerin sahneye aktarımında evrensel bir nitelik taşır. Bu karakterlerin her biri belirli bir temayı veya ideali simgelemekte; bu durum opera sanatının zenginliğini ortaya koymaktadır. Karakterlerin dramatik derinliği ile ses türleri arasındaki ilişkinin doğru analiz edilmesi, şan icrasının niteliğini doğrudan etkilemektedir. İcracıların, karakterin duygusal ve ahlaki katmanlarını kavrayarak doğru bir yorumlama süreci geliştirmeleri elzemdir. Bu bağlamda çalışma; Mozart'ın bestelediği ilk 12 operadaki erkek karakterleri ses türleri, dramatik rolleri ve karakter özellikleri açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseniyle yürütülen çalışmada elde edilen veriler, betimsel istatistik (frekans ve yüzde) kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; incelenen eserlerdeki erkek karakterlerin ses türü dağılımının %45,95 "tenor", %29,73 "bas", %18,92 "erkek soprano/mezzo-soprano/alto" ve %5,41 "bariton" olduğu görülmüştür. Karakterlerin rolleri incelendiğinde; genç kahraman/aşık (%24,32), aristokrat/soylu (%21,62) ve askeri/politik güç temsilcilerinin (%21,62) ağırlıkta olduğu tespit edilmiştir. Karakter özellikleri bağlamında ise erdem, bilgelik ve ahlaki otorite (%35,13) ile güçlü ve baskın karakterlerin (%29,73) ön plana çıktığı belirlenmiştir. Sonuç olarak Mozart'ın erken dönem operalarında ses türleri, dramatik roller ve karakter özellikleri arasında sistematik ve tutarlı bir ilişki ağı bulunduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mozart, Opera, Karakter Analizi, Ses Türleri, Dramatik Rol

Makale Bilgisi:

Geliş: 7 Haziran 2025

Düzeltilme: 22 Ağustos 2025

Kabul: 6 Eylül 2025

© 2025 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

İnsan sesi, bir dizi biyolojik ve fiziksel süreçlerin birleşimiyle oluşan karmaşık bir fenomendir. Ses tellerinin titreşmesiyle başlayan bu süreç, ses dalgalarının ağız ve burun boşluklarında rezonansa girmesiyle şekillenir. İnsan sesinin temel unsurları arasında frekans, tını, ve ses şiddeti bulunur. Bu unsurlar, bireyin sesinin benzersiz karakteristiğini belirler. Özellikle konuşma ve şarkı söyleme gibi eylemlerde, ses tellerinin gerilimi ve hava akımının kontrolü ile farklı ton ve yüksekliklerde sesler üretilir (Cebe, 2014). İnsan vücudunun bir enstrümanı olarak kabul edilen ses, konuşma ve şarkı söyleme gibi işlevleri yerine getiren bir çok kıymetli bir araçtır. İnsan sesinin üretimi, larenks (gırtlak) içindeki ses tellerinin titreşmesiyle başlar ve ses dalgaları, ağız ve burun boşluklarında yankılanarak dışarı çıkar. Bu ses, sadece iletişimde değil, müzik ve sanat gibi alanlarda da önemli bir rol oynar (Baydağ, 2019). Ses eğitimi, insan sesinin uzun süreli, sağlıklı ve yorulmadan kullanımını öğretmek amacıyla yapılan sistematik bir çalışmadır. Bu eğitim, doğru nefes teknikleri, ses tellerinin sağlıklı kullanımı ve doğru rezonans tekniklerinin öğrenilmesini içerir. Ses eğitimi, hem konuşma hem de şarkı söyleme yeteneklerinin geliştirilmesinde önemlidir. Eğitim sürecinde bireylerin ses kapasiteleri, müzikal algıları ve performans becerileri artırılır. Bu süreçte, anatomi bilgisi ve akustik prensipler gibi bilimsel bilgiler de önemli bir rol oynar (İlgar, Polat ve Bala, 2021). Opera, şan eğitimi ile doğrudan bağlantılı bir sanat dalıdır. Opera icracıları, genellikle şan eğitimi olarak seslerini güçlendirir ve çeşitli vokal teknikleri öğrenirler. Bu eğitim süreci, icracıların sahnede uzun süreli performans sergileyebilmeleri için ses dayanıklılığı ve esnekliği kazanmalarına yardımcı olur. İtalya'da ortaya çıkan ve zamanla tüm dünyaya yayılan opera, farklı türlere ayrılır ve her türde farklı vokal teknikler ve performans stilleri kullanılır (Polat, 2016). Opera, dramatik bir hikâyenin müzikle birleştiği sahne sanatıdır. 16. yüzyılda İtalya'da doğmuş ve zamanla dünya genelinde yayılmıştır. Opera eserleri, şarkı söyleme, orkestra müziği, dans, kostüm ve sahne dekorları gibi birçok unsuru bir araya getirir (Başaran ve Kürkcüoğlu, 2023).

Klasik dönemin en önemli bestecilerinden biri olan Mozart, opera sanatına büyük katkılarda bulunmuştur. 18. yüzyılın sonlarında yaşadığı dönemde, operaya getirdiği yenilikler ve yazdığı eserlerle bu sanatın gelişimine öncülük etmiştir. "Figaro'nun Düğünü" ve "Don Giovanni" gibi eserleri, opera buffa (komik opera) türünün en önemli örnekleri arasında yer almakta ve bu türün karakteristik özelliklerini mükemmel bir şekilde yansıtmaktadır.

Wolfgang Amadeus Mozart, opera literatürüne önemli katkılarda bulunmuş, özellikle İtalyan ve Alman opera geleneklerinde eserler bestelemiş bir bestecidir. Mozart, toplamda 22 opera yazmış olup, bu operalar arasında "Saraydan Kız Kaçırma" (Die Entführung aus dem Serail) gibi Türk motiflerini içeren eserler de bulunmaktadır. Bu operasında Singspiel tarzını kullanmış ve farklı kültürlerin çatışmalarını, kadına bakış açısındaki farklılıkları işlemeyi başarmıştır (Çetiner, 2023). Mozart'ın bugüne kadar en bilinen, dünya sahnelerinde oynanan en popüler operalarının dışında, çocukluk ve gençlik dönemlerinde yazmaya başladığı erken dönem operaları da bulunmaktadır. Bu operalar her ne kadar yurt dışında bilinse ve sahnelense de ülkemizde daha çok popüler olan operaları sahnelenmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, Wolfgang Amadeus Mozart'ın erken dönemde bestelemiş olduğu ilk 12 operasındaki erkek karakterlerin ses türlerini, rol ve karakter özelliklerini ve bu üç unsuru birbiriyle ilişkili olarak incelemektir ve Mozart'ın çocukluk döneminden itibaren bestelemeye başladığı ilk operalara dikkat çekmektir. Bu araştırmanın şan eğitimi olan öğrencilere ve bu alana meraklı olan bireylere, Mozart operalarındaki erkek karakterlerin ses türlerini, rol ve karakter özelliklerini tanımlarına olanak tanınması, bahsi geçen operalara dikkat çekerek merak uyandırması ve bu operalardaki erkek karakterlerin ses türlerini, rol ve karakter özelliklerini bilerek seslendirmelerine yardımcı olarak da yorumculuklarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra belirtilen operalardaki eserleri daha da etkili bir şekilde seslendirebilmek hususunda kaynak teşkil edebilir. Bu bakımdan literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu tespitlerden yola çıkarak araştırmanın problem cümlesi "Wolfgang Amadeus Mozart'ın bestelediği ilk 12 operasında yer alan erkek karakterlerin ses türleri, rol ve karakter özellikleri bakımından incelenmesi" olarak belirlenmiş ve araştırmanın problem cümlesi doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır. Wolfgang Amadeus Mozart'ın Operalarındaki Erkek Karakterlerin:

- 1.Ses türleri nelerdir?
- 2- Roller nelerdir?
- 3- Karakter özellikleri nelerdir?
4. Ses türü, Roller ve Karakter Özellikleri arasındaki ilişki nasıldır?

Araştırmanın konusu çerçevesinde bazı kuramsal bilgilere yer vermekte yarar görülmüştür. Bu doğrultuda aydınlatıcı olması bakımından aşağıdaki konulara değinilmiştir.

Erkek Ses Türleri:

Bilindiği üzere erkek sesleri tenor, bariton bas olmak üzere üç ana türe ayrılmaktadır. Opera literatürü için daha fazla ses türü ayrımı gerekmektedir.

Tenor: Bu ses türü, erkek seslerinin arasında Kontrtenordan sonra en tiz karakterde olanıdır. Adı, "tutmak" anlamına gelen Latince tenere fiilinden gelir; çünkü eskiden melodiyi sürdüren sesler onlardı ve aslında genellikle

operanın kahramanlarıydılar. Ses aralığı C3-C5 arasındadır. Tenor ses türleri ise "Leje tenor, Lirik tenor, Dramatik tenor, Tenor buffo vb türlere ayrılmaktadır.

Bariton: Bu ses türü, tenor ve bas arasında yer alın orta sesdir. En yaygın erkek sesi türüdür. Bariton, 18. yüzyılın sonlarında bas-baritondan ayrı bir ses türü olarak ortaya çıkmıştır ve kahramanları, hatta çoğu zaman kötü adamları bile canlandıran çok yönlü bir sestir. Ses aralığı A2'den A4'e kadardır. Bariton ses türleri ise "Lirik bariton, Kavalier bariton, Helden bariton vb gibi türlere ayrılmaktadır.

Bas: Ses binasının en alt katında ve en kalın erkek sesi olarak bilinen Bas sesler insan sesinin en düşük vokal aralığıdır ve oldukça nadir rastlanan erkek ses türüdür. E2'den E4'e kadar uzanan en düşük insan ses aralığıdır. Bas ses türleri ise "Bas-bariton, Bas Buffo (Oyun bası), Bas Profondo (Ciddi bas) vb. türlere ayrılmaktadır (Sabar, 2008).

Kastrato: Ergenlik öncesinde hadım edilen erkek şarkıcıların sahip olduğu benzersiz bir vokal kategorisini ifade etmektedir. 16. ile 18. yüzyıllar arasında özellikle İtalya'da yaygınlaşan kastrat icracılığı, hem kilise müziğinde hem de opera sahnesinde belirleyici bir rol oynamıştır. Ergenlikten önce uygulanan hadım işlemi, bireylerin yetişkin erkek fizyolojisine sahip olurken çocukluk dönemine özgü yüksek frekanslı vokal aralığını korumalarına olanak tanımıştır. Bu özellik, kastratların olağanüstü geniş bir ses aralığında güçlü ve rezonanslı bir tını üretebilmelerini sağlamış; özellikle Barok ve erken Klasik dönem operalarında bu ses tipinin büyük ilgi görmesine zemin hazırlamıştır (Feldman, 2015).

Kontrtenor: Kontralto sesine (E3 – E5) benzer bir ses aralığına sahip, en tiz erkek sesidir. Kontrtenor ses türü, Barok döneminin başlarında oldukça popülerdir, ancak Romantizm döneminde neredeyse yok olmuştur. 20. yüzyıl yazarları, Britten bu türü unutulmaktan kurtarmış ve özellikle kontrtenorlar için müzik yazmaya başlamıştır. Handel ise kontrtenorlar için coşkuyla besteler yapmıştır. Günümüz opera prodüksiyonlarında, bir zamanlar kastratolar için tasarlanmış rolleri oynamak üzere kontrtenorlar sıklıkla görev alırlar. Kastratolar, ergenlik çağından önce kastrasyonla elde edilen kesintisiz bir sese sahip şarkıcılardı. Kastratolar, yetişkin bir insanın ciğerlerinin ürettiği daha geniş ses seviyesinden faydalanırken çocuksu ses tonlarını korurlardı. Seslerinin virtüözlüğü, genişliği ve eşsiz gücü, 17. ve 18. yüzyıl İtalyan operalarında oldukça popülerdi. Ancak, kastratoların farklı bir ses aralığı (genellikle daha yüksek) ve çok farklı bir tınısı vardı.

Rol Nedir?

Rol kelimesi, Fransızcadan Türkçeye geçen kelimelerden biri olmakla birlikte, günlük hayatta bir tiyatro ya da sinema terimi olarak bilinmektedir. Rol kelimesinin farklı bilim dallarına ait pek çok anlamı bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu sözlüğünde; tiyatro ve sinema terimi olarak bir oyunda ya da filmde bir kişiliği canlandıran oyuncunun söylemesi gereken sözlerin ve yapması gereken hareketlerin genel adıdır (<https://sozluk.gov.tr/> 20.11.2025). Rol kelimesi, herhangi birini canlandıran bir oyuncunun daha önceden belirlenmiş söylemesi ve yapması gerekli olan davranışların genel adı olarak da ifade edilmektedir.

Karakter ve Karakter Özellikleri Nedir?

Karakter; bir kişinin, roman, tiyatro veya film gibi anlatı veya etkileyici bir sanat türünde sunum şekline denir. Eski Yunanca olan kharaktêr kelimesinden türeyen ve diğer işaretlerden ayırt edilebilen bir işaret anlamına gelen karakter gerçek yaşam bağlamında bir kişiyi tanımlayan nitelikleri veya niteliklerin toplamını ifade eder. Örneğin bir kişi uzun boylu, zeki, hassas ve nazik olarak tanımlanabilir. Bu terim aynı zamanda bir oyuncunun oynadığı rolleri veya bir hikaye veya romandaki kurgusal kişileri ifade etmek içinde kullanılır.

Türk dil kurumu sözlüğünde ise karakter; bir bireyin kendine özgü yapısı, onu başkalarından ayıran temel belirti ve bireyin davranış biçimlerini belirleyen, üstün ana özellik; öz yapı, ıra, seciye, ruh bunun yanı sıra bir eserde duygu, tutku ve düşünce yönlerinden ele alınan kimse olarak da tanımlanmıştır (<https://sozluk.gov.tr/> 20.11.2025).

Karakter özellikleri; Bir kişinin genel karakterini oluşturan bireysel nitelikler ya da özellikler olarak tanımlanır. Bu tanımlar fiziksel, duygusal, zihinsel olabilir.

Erkek Ses Türlerinin Dinleyicide Uyandırdıkları Farklı Duyguları ve Karakterleri İfade Etmede Kendine Özgü Oynadıkları Roller:

Tenor sesler genellikle daha yüksek ve melodik bir tınıya sahip olduğu için, birçok operada ve klasik müzikte duygusal anları güçlendirmek için tercih edilmektedirler ve çok geniş bir repertuvara sahiptirler genellikle kahraman veya romantik ilgi için kullanılır, ana kadın karakterin aşık olduğu kahraman rolü, tenorlar tarafından oynanır. Bariton sesler ise daha derin bir tını sunarak karakterlerin duygusal derinliğini ifade etmede önemli bir rol oynamakta ve genellikle hem güçlü hem de duygusal performanslar sergileyebilmektedirler bu da onları sahne üzerinde etkileyici kılmaktadır. Yaygın bulunan bir ses olan bariton, ses aralığının verdiği güçlü ve maskülen his nedeniyle operalarda soylular, generaller, genellikle komedi, kahramanlık veya dramatik bir rolü temsil eder. Bariton, romantik operada genel olarak kötülüğün, felaketin ya da trajedinin geldiği karakterdir. Bu tam olarak onun yüzünden olmasa bile, bunun yaşanması ve genellikle çok kötü bitmesi için iten odur. Onlar genel olarak çok karanlık ve ıstırap içinde karakterlerdir. Bariton sesleri geleneksel olarak kötü karakterler, tenorun aşktaki rakibi

ya da en iyi arkadaşı ve baba rolündedirler. Bariton rollerinin dramatik kapsamını genişleten kişi, ünlü İtalyan besteci Giuseppe Verdi'dir. Verdi, unutulmaz karakterler yaratmasına izin verdiği için bariton sesinin hayranıydı (<https://tr.euronews.com/kultur/2023/01/26/operanın-karanlik-sesleri-bariton-bas-bariton-ve-baslar>).

Bas sesler en derin ve güçlü sesler arasında yer almaktadır. Genellikle otoriter ve etkileyici karakterler için tercih edilirler. Krallar, baş rahipler, şeytanlar baslardır. Bas seslerin sahnedeki varlığı, izleyiciler üzerinde derin bir etki bırakabilmektedir. Bu ses genellikle asalet veya bilgelik ifade etmek için kullanılır (<https://www.cesitleri.gen.tr/ses-cesitleri.html> 18.11.2025). Bas genellikle bilge adamlar, yaşlı adamlar ve bazen de komik karakterlerle ilişkilendirilir (<https://operavision.eu/feature/voice-types> 18.11.2025).

Efsanevi İtalyan Bas Ferruccio Furlanetto "Bir basın sesi ayrıcalıklıdır, çünkü bütün önemli bas rolleri sadece vokal rolleri değildir. Aynı zamanda bir yorumcu da olmanız gerekir." demektedir. Şan Eğitmeni Coward ise bas seslere ilişkin, "Kalın sesleri olgunlukla ilişkilendirme eğilimindeyiz ve sesin yeraltı mezarlarındaki bu derin gürleyen tonlar çok güven verici. Bir opera salonunda canlı olarak dinlediğinizde bu ses sizi kucaklıyor ve okşuyor gibi gelir." İfadelerini kullanmaktadır (<https://tr.euronews.com/kultur/2023/01/26/operanın-karanlik-sesleri-bariton-bas-bariton-ve-baslar>).

Opera Türleri:

Opera türleri, tematik ve yapısal farklılıklarına göre sınıflandırılabilir. Başlıca opera türleri:

Opera Seria: Ciddi opera olarak da bilinen bu tür, genellikle mitolojik veya tarihi konuları ele alır. Kahramanlık ve trajedi temaları üzerine yoğunlaşır. İtalyan Barok döneminde popüler olmuştur (Girgin ve Canbey, 2019).

Opera Buffa: Komik opera olarak adlandırılan bu tür, halktan karakterleri ve günlük yaşamdan hikâyeleri içerir. Genellikle mizahi unsurlar taşır ve 18. yüzyılda İtalya'da gelişmiştir (Girgin ve Canbey, 2019).

Opéra Comique: Fransız kökenli bu tür, konuşma diyalogları ve müziksel bölümleri birleştirir. Adından dolayı komik olduğu düşünülse de, dramatik ve ciddi hikâyeleri de içerebilir (Girgin ve Canbey, 2019).

Singspiel: Almanca konuşulan bölgelerde gelişen bu tür, müziksel bölümler ile konuşma diyaloglarını bir araya getirir. Mozart'ın "The Magic Flute" (Sihirli Flüt) bu türe örnek olarak verilebilir (Doğruöz ve Tutu, 2021).

Bel Canto: İtalyanca "güzel şarkı" anlamına gelen bu tür, vokal virtüözüteye ve ses güzelliğine vurgu yapar. 19. yüzyıl başlarında İtalya'da gelişmiştir ve Rossini, Donizetti, Bellini gibi besteciler tarafından örneklenmiştir (Girgin ve Canbey, 2019).

Verismo: 19. yüzyılın sonlarına doğru İtalya'da ortaya çıkan bu tür, gerçekçi ve genellikle sıradan insanların yaşamlarına odaklanır. Mascagni'nin "Cavalleria Rusticana" ve Leoncavallo'nun "Pagliacci" eserleri bu türe örnekler (Girgin ve Canbey, 2019).

Mozart'ın operanın gelişimine katkıları büyük olmuştur. Döneminin üç opera türünde tam bir ustalık sergilemiş: opera seria (genellikle klasik veya mitolojik konulara dayanan ciddi opera), opera buffa (komik opera) ve Singspiel (müzikle benzer, yani şarkılı set numaralarının konuşma diyaloglarıyla serpiştirildiği bir Alman tiyatro biçimi) türlerinin gelişimine büyük katkılar sağlamış, yüzyıllara meydan okuyarak günümüzde kadar gelmiş ve hala güncelliğini ve popüleritesini koruyan, dünya sahnelerinde oynanan büyük operalar bırakmıştır. Mozart klasik kalıbın öz ve biçim dengesini özenle korumuş ve müziğini etkilediği akımlardan derlemiştir. Fransız Rokoko akımının zarif, güleç ve süslü anlatımını; Mannheim orkestrasının dengeli çalgı birleşimini, İtalyan Şan geleneğindeki güzel Şarkı söyleme (bel canto) anlayışını, Alman edebiyatından esinli Firtına ve Gerilim akımının içe dönük karamsarlığını, Bach ve Handel'in Barok birikimi ile birleştirmiş ve bütün bunların üstüne kendi dehasını eklemiştir (İlyasoğlu, 1994: 66). Mozart'ın eserleri sadece yaşadığı dönemde değil, günümüzde de büyük bir ilgiyle dinlenmeye devam etmektedir. Onun müziği, zamanı aşan bir evrenselliğe sahiptir. Eserleri, insan ruhunun en derin katmanlarına dokunan evrensel bir dilin yansımasıdır. Mozart, şüphesiz müzik tarihindeki en büyük dehalar arasında zirvedeki yerini korumaktadır. Konser salonlarında, operalarda ve kayıt dünyasında Mozart'ın çalışmaları hâlâ güçlü bir şekilde varlık göstermekte, hem müzik öğrencilerine hem de profesyonellere ilham kaynağı olmaya devam etmektedir. Mozart'ın operayla ilk deneyimleri memleketi Salzburg'da gerçekleşmiş olsa da, çağdaş opera sahnesini daha yakından tanıması seyahatleri sırasında gerçekleşmiştir. Örneğin, Gluck'un "reform" operalarından biri olan Alceste'yi 1767'de Viyana'da izlemiştir. Etkisi, en eski opera serilerinden ikisi olan Mitridate (1770) ve Lucio Silla'nın (1772) yanı sıra, kabul görmüş en eski opera şaheseri Idomeneo ve hatta Don Giovanni'de görülebilir. Çağdaşlarının çoğu operaya yoğunlaşmışken, Wolfgang A. Madeus Mozart'ın besteleri arasında orkestra ve oda müziğiyle vurgulanan operatik besteler ve konçertolar yer alır. Her ne kadar en çok operalarıyla tanınsa da, tüm önemli türlerde başyapıtlar yaratmıştır. Bu da onu, opera sahnesi için nispeten daha az eser bestelemiş Haydn ve Beethoven' dan ayırır. Bilardo ve danstan hoşlanırdı ve evcil hayvanları vardı: bir kanarya, bir sığırcık, bir köpek ve keyif için bindiği bir at. Müstehcen mizah anlayışına şaşırtıcı bir düşkünlüğü vardı ve bu, günümüze ulaşan mektuplarında, özellikle de kuzeni Maria Anna Thekla Mozart'a 1777-1778 civarında yazdığı mektuplarda ve kız kardeşi ve ailesiyle yazdığı yazışmalarda korunmuştur. Mozart ayrıca arkadaşlarıyla birlikte söylediği bir dizi kanon olan müstehcen müzikler de yazmıştır. Operalarıyla dinleyicileri büyüleyen Mozart, özellikle şu eserleriyle sahnelerde ölümsüzleşmiştir:

Saraydan Kız Kaçırma (Die Entführung aus dem Serail) (1782): Türk temasının işlendiği, neşeli ve sürükleyici bir şaheserdir. Figaro'nun Düğünü (Figaros Hochzeit) (1786): Usta işi karakter analizleri ve mizahıyla dolu, operayı en zirve noktaya taşıyan eserlerden biridir. Don Giovanni (1787): Müzikal dramının doruk noktası, efsanevi bir çapkının hikayesini anlatan bir eserdir. Sihirli Flüt Operası (Die Zauberflöte) (1790): Sembolik anlatımı ve masalsı atmosferiyle her yaştan dinleyiciyi etkileyen bir operadır (<https://www.oggusto.com/sanat/sanatci/mozart-kimdir-hayati-ve-eserleri> 19.11.2025).

Opera sanatına önemli eserler kazandıran Mozart, özellikle komik operaya klasik bir form ve kapsam vermiş; tiplerin müzikle karakterize edilmesinde hiç kimse ile kıyaslanamayacak başarı elde etmiştir. Karakter tasvirini o zamana kadar görülmemiş bir zarafete, olgunluğa ulaştırmıştır. Mozart'ın stili, serbest bir yaratış zenginliği ve kendine mahsus melodi gücü içinde, geleneksel Viyana tarzının sanat müziğine dönmüş şeklindedir (Altar, 1993:104-106). Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operası bestelenme tarihi, opera ismi, yazıldığı dil ve opera eserinin türü bilgileri tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Mozart'ın Erken Dönemde Bestelemiş Olduğu İlk 12 Operası.

Bestelenme Tarihi	Opera Adı	Operanın yazıldığı dil	Operanın Türü
1767	Die Schuldigkeit des ersten Gebotes	Almanca	Seria ve Buffa
1767	Apollo et Hyacinthus	Latince	Seria
1768	Bastien und Bastienne	Almanca	Buffa
1768	La Finta Semplice	İtalyanca	Buffa
1770	Mitridate, re di Ponto	İtalyanca	Seria
1771	Ascanio in Alba	İtalyanca	Pastoral
1772	Il Sogno di Scipione	İtalyanca	Dramatik Serenad
1772	Lucio Silla	İtalyanca	Seria
1774	La Finta Giardiniera	İtalyanca	Buffa
1775	Il re Pastore	İtalyanca	Seria ve Serenad
1773-1779	Thomas, Köng in Agypten	Almanca	Korolar için bir kahramanlık dramı ve entraktlar
1779	Zaide	Almanca	Singspiel

Tablo 1'de Mozart'ın erken dönem bestelerinin opera türü üzerinde yoğun olduğu ve bu dönemde farklı opera türlerinde eserler yazdığı görülmektedir. 1767–1779 yılları arasında kapsayan dönemde Mozart'ın toplam on iki opera bestelediği ve bu eserlerin hem dil hem de tür bakımından çok çeşitli olduğu görülmektedir.

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasının yazıldığı dile göre n ve yüzde dağılımları tablo 1.a'da yer almaktadır.

Tablo 1.a. Operaların Yazıldığı Dile Göre n ve % Dağılımları

Dil	n	%
İtalyanca	7	%58,33
Almanca	4	%33,33
Latince	1	%8,33

Eserlerin bestelenme yılları sıralandığında Mozart'ın çok erken yaşlarda hem İtalyanca (%58,33), hem Almanca (%33,33), hem de Latince (%8,33) librettolarla çalıştığı görülmektedir. Bu durum, bestecinin hem dönemin farklı operatik geleneklerine hâkim olduğu hem de libretto seçiminde esnek ve çeşitli davrandığı söylenebilir. Özellikle 1767–1775 yılları arasında İtalyanca eserlerin ağırlıkta (%58,33) olmasının nedeni, Mozart'ın gençlik dönemi yıllarında soylular çevresinde İtalyan müziği ve operaları ağırlıkta olması ve sarayda İtalyan bestecilerinin çalışıyor (besteci olarak Salieri, metin yazarı olarak Da Ponte) (İpşiroğlu,2014:15) olması gösterilebilir. Almanca eserler (%33,33), Latince eserlerde (%8,33) oranında olması, yukarıda da bahsedildiği gibi o dönem İtalyan müzik ve operasının ağırlıkta olmasının neden olduğu söylenebilir.

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasının yazıldığı türe göre n ve yüzde dağılımları tablo 1.b'de yer almaktadır.

Tablo 1.b. Mozart'ın Erken Dönem İlk 12 Operasının Türlerine Göre n ve % Dağılımı

Opera Türleri	n	%
Seria ve Buffa	1	%8,33
Seria	3	%25
Buffa	3	%25
Pastoral	1	%8,33
Dramatik Serenad	1	%8,33
Seria ve Serenad	1	%8,33
Korolar için kahramanlık dramı ve entraktlar	1	%8,33
Singspiel	1	%8,33

Tablo 1.b Operaların türlere göre dağılımı incelendiğinde, Mozart'ın erken dönem operalarının büyük çoğunluğunun opera seria ve opera buffa türlerinde aynı oranda (%25) olması dikkat çekicidir. Apollo et Hyacinthus, Mitridate re di Ponto ve Lucio Silla gibi eserler seria türünde (%25); Bastien und Bastienne, La Finta Semplice ve La Finta Giardiniera ise buffa türünde (%25), bunun yanı sıra her iki türün unsurlarının olduğu Die Schuldigkeit des ersten Gebotes seria ve buffa (%8,33), Il re Pastore seria ve serenad türünde (%8,33), Mozart'ın Ascanio in Alba pastoral türünde (%8,33), Il Sogno di Scipione dramatik serenad türünde (%8,33) Korolar için bir Thomas, Köng in Agypten Kahramanlık dramı ve entraktlar türünde (%8,33) ve Zaide Singspiel (%8,33) türlerinde de operalar yazmış olduğu görülmektedir. Kayser II. Frederich halkın eğitime önem verdiği için Singspiel türünü desteklemiş, İtalyan operalarının halka ağır gelebileceğini, kendi dillerinde müzikli bir oyunun eğitime opera buffa dan daha yararlı olacağını düşünmüş ve Singspieli desteklemiştir. Bu durum İtalyan operalarına karşı milli türün gelişmesini de sağlamıştır (İpşiroğlu, 2014;15). Mozart'ın çok çeşitli türde eserler vermesinin erken dönemden itibaren opera türleri arasında geçiş yapma ve farklı dramatik biçimlerle ilişki kurabilme yeteneği ve algısına sahip olduğu söylenebilir. Özellikle seria ve buffa türlerinin baskınlığı, Mozart'ın dramatik anlatım ile komik unsurları bir arada kullanmaya olan yatkınlığını ve genç yaşta bile karakter çeşitliliğini güçlü bir şekilde müzikal olarak ifade edebilme kapasitesini ortaya koyduğu söylenebilir. Bu yeteneğinin erken yaşlarda bu kadar çarpıcı bir biçimde gelişmiş olması İtalya'ya babası ile çocuk yaşta yaptığı turneler vasıtası ile burada opera seria ve buffa geleneğini yakından tanıma fırsatı bulması ve kendi dehası ile birleştirip işlemiş olması gösterilebilir. Eserlerin çoğunda ciddi-kahramansı anlatım ile mizahi-hafif yapıların dönüşümlü ya da karşıt biçimde işlendiği görülmektedir. Bu durum Mozart'ın en insani duyguları bile komik bir üslupla aktarabilme yeteneği ve bestecinin kendine özgü esprili, canlı, yer yer şakacı kişilik yapısıyla ilişkilendirilebilir.

Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla yapılmış olup, nitel veriler döküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Nitel veriler ayrıca betimsel istatistik (n, %) yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel araştırma, bir olayı, durumu, fenomeni veya nesneyi objektif bir şekilde tanımlamayı ve betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yöntemidir. Bu tür araştırmalar, olayların veya durumların doğasını, özelliklerini, ölçümlerini, dağılımlarını veya ilişkilerini anlamak için kullanılır. (Yıldırım ve Şimşek, 2006:60). Araştırma sözel verilere dayanmaktadır. Bu araştırma Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 opera ile sınırlandırılmıştır. "Veri toplama sürecinde, araştırmanın temelini oluşturabilmek ve belirlenen amaca ulaşmak için konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır." (Yalçınkaya, Eldemir ve Sönmezöz, 2014). Mozart'ın 12 operasının dökümanlarından karakterlerin ses türleri, rolleri ve karakter özellikleri dramaturjik bir yaklaşımla derinlemesine inceleme yapılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler tablolastırılmış, n ve % değerleri verilmiş ve birbirleriyle olan ilişkisine bakılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasında yer alan erkek karakterlerin ses türleri tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Mozart'ın Operalarındaki Erkek Karakterlerin Ses Türleri

Opera Adı	Operadaki Erkek Karakterler ve Ses Türleri
Die Schuldigkeit des ersten Gebotes	Der Christgeist: Tenor. Barmherzigkeit: Bas. Gerechtigkeit: Soprano ya da Alto. Weltgeist: Tenor. Ein lüstiger Mann: Bas.
Apollo et Hyacinthus	Apollo: Tenor. Hyacinthus: Soprano (Bir erkek çocuk tarafından söylenir.) Oebalus: Bas.
Bastien und Bastienne	Bastien: Tenor. Colas: Bas.
La Finta Semplice	Don Polidoro: Tenor. Don Cassandro: Bas. Simone: Bas.
Mitridate, re di Ponto	Mitridate: Tenor. Farnace: Alto. Marzio: Tenor.
Ascanio in Alba	Ascanio: Soprano ya da Mezzo-Soprano. Aceste: Tenor.
Il Sogno di Scipione	Scipione: Tenor. Publio: Bas. Emilio: Tenor.
Lucio Silla	Lucio Silla: Tenor. Cecilio: Soprano. Cinna: Soprano ya da Mezzo-Soprano. Aufidio: Tenor.
La Finta Giardiniera	Il Podestà: Tenor. Belfiore: Tenor. Nardo: Bas.
Il re Pastore	Alessandro: Tenor. Aminta: Soprano.
Thomas, Köng in Agypten	Thamos: Tenor. Sethos: Bariton. Amenophis: Bas. Menes: Bariton.
Zaide	Gomatz: Tenor. Sultan Soliman: Bas. Allazim: Bas.

Tablo 2 incelendiğinde; Mozart'ın erken dönem ilk 12 operasının isimleri, bu operalarda yer alan erkek karakterlerin isimleri ve ses türleri yer almaktadır. 12 Operanın bütününde toplam 37 erkek karakter bulunmakta, bu karakterlerden 17'si Tenor, 11'i Bas, 2'si Bariton ve 7'sinin erkek rollerinde kullanılan soprano/alto/mezzo-soprano (yüksek erkek sesleri –castrato) olduğu görülmektedir.

W.A. Mozart'ın erken dönem operalarının hemen hemen bütününde tenor ve bas ses türlerinin yer aldığı, yalnızca "Thamos, Köng in Agypten" operasındaki 2 karakterin (Sethos ve Menes) ses türünün %5.4 oranında bariton olduğu görülür. Erken dönem Mozart operalarında bu ses türünün oldukça sınırlı kaldığı söylenebilir. Mozart'ın özellikle gençlik döneminde yazdığı operalarda, hem dramatik hem de komik kurgularda tenor–bas karşıtlığını sıklıkla kullandığı, buna ilaveten o dönemin sahne geleneği doğrultusunda, önemli erkek rollerini kastrato ses türü ile ifade ettiği gözönünde bulundurulduğunda bariton ses türünün niçin bu kadar az kullanıldığı açıklanabilir. Bu dağılım Mozart'ın operatik karakter tipolojisini oluştururken ses rengini önemli bir dramatik araç olarak kullandığı söylenebilir.

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasında yer alan erkek karakterlerin ses türü, karakter sayısı ve yüzdelik dağılımları tablo 2.a'da yer almaktadır.

Tablo 2.a. Mozart'ın İlk 12 Operasındaki Erkek Karakterlerin Ses Türleri n ve % oranı

Ses Türü	(n)	(%)
Tenor	17	45.9
Bas	11	29.7
Bariton	2	5.4
Yüksek Erkek Sesleri (Soprano/Alto/Mezzo)	7	18.9

Tablo 2.a incelendiğinde Mozart'ın erken dönem operalarının tümündeki erkek karakterlerin %45.9'unun tenor, %29.7'sinin bas, % 5.4'ünün bariton, %18,9'unun yüksek erkek sesleri (soprano/alto/mezzo) olduğu görülmektedir.

Mozart'ın erken dönem operalarında toplamda 17 karakter ile, yaklaşık %46' oranında en yoğun kullanılan erkek ses türü tenordur. Bu dağılım, tenor sesinin Mozart'ın dramatik yapı içinde sıklıkla tercih ettiği bir erkek kahraman tipi olduğu söylenebilir.

Toplamda 11 karakter ile ikinci en yaygın erkek ses türünün %30'luk oran ile bas olduğu görülmektedir. Otoriter, yaşça büyük veya dramatik açıdan ciddi rollerin çoğunun bas seslere verildiği söylenebilir.

Mozart'ın erken dönem operalarında dikkat çeken bir diğer unsur, erkek karakterlerin önemli bir bölümünün %18.9'unun soprano, alto veya mezzo-soprano olarak yazılmasıdır. Bu durum dönemin kastrato geleneği ile uyumludur. Tabloda bu kategori altında toplam 7 karakter yer almaktadır (ör. Hyacinthus, Farnace, Ascanio, Cecilio vb.). Operadaki erkek rollerinin genellikle kadınlar (genellikle mezzo-sopranolar veya kontraltolar) için yazılmasının çeşitli tarihsel ve müzikal nedenleri vardır. Bu nedenler döneme ve stile göre farklılık gösterir. Tarihsel ve ses türü nedenlerini ele alırsak Kastrato geleneği (Barok ve erken Klasik Dönemde kastrasyonla ortaya çıkan soprano/alto ses aralığına sahip yetişkin erkekler): Besteciler, kastratolar için kahramanca erkek başroller yazmışlardır; bu uygulama 18. yüzyıl sonları 19. yüzyıl sonlarında ortadan kalkınca, bu roller genellikle kadın şarkıcılara (mezzo/kontralto) verilmiş veya yeniden yazılmıştır. Modern performanslarda, orijinal ses aralığını ve tınıyı korumak için bazen kadınlar "pantolon" rollerinde kullanılmıştır. Ayrıca vokal rengi ve aralığı: genç tını, çeviklik, yüksek tessitura gibi belirli dramatik nitelikler, erkek karakterler (genç âşıklar, ergenler, uşaklar, askerler) için arzu ediliyordu. Kadın sesleri, doğal olarak bu tonal ve teknik özellikleri tenor veya bariton seslere göre daha kolay sağladığı için tercih edilmiştir. (<https://www.quora.com/Why-do-some-operas-have-male-roles-written-for-female-singers>, 18.11.2025)

Erkek ses türleri arasında tenor, bariton ve bas gibi farklı kategorilerin bulunması, müzikte zenginlik ve çeşitlilik yaratmakta ve her bir ses türü, farklı duyguları ve karakterleri ifade etmede kendine özgü bir rol oynamaktadır. Tenor sesler genellikle daha yüksek ve melodik bir tınıya sahip olduğu için, birçok operada ve klasik müzikte duygusal anları güçlendirmek için tercih edilmektedirler ve çok geniş bir repertuvara sahiptirler. Bariton sesler ise daha derin bir tını sunarak karakterlerin duygusal derinliğini ifade etmede önemli bir rol oynamakta ve genellikle hem güçlü hem de duygusal performanslar sergileyebilmektedirler bu da onları sahne üzerinde etkileyici kılmaktadır. Bas sesler ise en derin ve güçlü sesler arasında yer almaktadır. Genellikle otoriter ve etkileyici karakterler için tercih edilirler. Bas seslerin sahnedeki varlığı, izleyiciler üzerinde derin bir etki bırakabilir. (<https://www.cesitleri.gen.tr/ses-cesitleri.html> 08.11.2025)

Hangi ses türünün en etkileyici olduğu tamamen dinleyicinin zevkine ve deneyimlerine bağlı olarak da değerlendirilebilir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasında yer alan erkek karakterlerin rolleri tablo 3'de yer almaktadır.

Opera Adı	Operadaki Erkek Karakterlerin Roller
Die Schuldigkeit des ersten Gebotes	Der Christgeist: Dindarlık ve doğruluğu temsil eden iyi ruh. Barmherzigkeit: Merhamet ruhu. Gerechtigkeit: Adalet ruhu. Weltgeist: Dünya ruhu. Ein lustiger Mann: Şehvetli adam.
Apollo et Hyacinthus	Apollo: Güneş tanrısı. Hyacinthus: Genç prens. Oebalus: Hyacinthus'un babası, kral.
Bastien und Bastienne	Bastien: Genç bir kişi. Colas: Bir büyücü.
La Finta Semplice	Don Polidoro: Zengin bir kişi.

	Don Cassandro: Don Polidoro'nun kardeşi. Simone: Hizmetkâr.
Mitridate, re di Ponto	Mitridate: Pontus Kralı. Farnace: Mitridate'nin oğlu. Marzio: Romalı lejyoner subayı.
Ascanio in Alba	Ascanio: Genç prens. Aceste: Ascanio'nun koruyucusu ve danışmanı.
Il Sogno di Scipione	Scipione: Romalı general. Publio: Scipione'nin akıl hocası. Emilio: Scipione'nin dostu.
Lucio Silla	Lucio Silla: Roma diktatörü. Cecilio: Sürgündeki Romalı. Cinna: Cecilio'nun dostu. Aufidio: Lucio Silla'nın destekçisi.
La Finta Giardiniera	Il Podestà: Kasaba yöneticisi. Belfiore: Marki (Soylu bir unvana sahip erkek aristokrat.) Nardo: Bahçıvan.
Il re Pastore	Alessandro: Büyük İskender. Aminta: Genç çoban kral.
Thomas, Köng in Agypten	Thamos: Mısır Kralı. Sethos: Baş rahip kılığında meşru kral. Amenophis: Mısır'ın başrahibi. Menes: Thamos'un danışmanı.
Zaide	Gomatz: Esir düşmüş Hristiyan. Sultan Soliman: Osmanlı Sultanı. Allazim: Sultan Soliman'ın Danışmanı.

Tablo 3. Mozart'ın Operalarındaki Erkek Karakterlerin Roller.

Tablo 3'de Mozart'ın erken dönem 12 operasının 37 erkek karakterinin çok çeşitli rollerde görev aldığı ve bu rollerin; Der Christgeist: Dindarlık ve doğruluğu temsil eden iyi ruh, Barmherzigkeit: Merhamet ruhu, Gerechtigkeits: Adalet ruhu, Weltgeist: Dünya ruhu, Ein lustiger Mann: Şehvetli adam Apollo: Güneş tanrısı, Hyacinthus: Genç prens, Oebalus: Hyacinthus'un babası, kral, Bastien: Genç bir kişi, Colas: Bir büyücü, Don Polidoro: Zengin bir kişi, Don Cassandro: Don Polidoro'nun kardeşi, Simone: Hizmetkâr, Mitridate: Pontus Kralı, Farnace: Mitridate'nin oğlu, Marzio: Romalı lejyoner subayı, Ascanio: Genç prens, Aceste: Ascanio'nun koruyucusu ve danışmanı, Scipione: Romalı general, Publio: Scipione'nin akıl hocası, Emilio: Scipione'nin dostu, Lucio Silla: Roma diktatörü, Cecilio: Sürgündeki Romalı, Cinna: Cecilio'nun dostu, Aufidio: Lucio Silla'nın destekçisi, Il Podestà: Kasaba yöneticisi., Belfiore: Marki(Soylu bir unvana sahip erkek aristokrat, Nardo: Bahçıvan, Alessandro: Büyük İskender, Aminta: Genç çoban kral, Thamos: Mısır Kralı, Sethos: Kralın oğlu, Amenophis: Mısır'ın başrahibi, Menes: Thamos'un danışmanı, Gomatz: Esir düşmüş Hristiyan, Sultan Soliman: Osmanlı Sultanı, Allazim: Sultan Soliman'ın Danışmanı gibi olduğu roller olduğu görülmektedir

Mozart'ın erken dönem 12 operasındaki erkek karakterler rol kategorilerine ayrılarak incelenmiştir.

Mozart'ın erken dönem 12 operasının erkek karakterlerinin rol kategorileri tablo 3.a. da yer almaktadır.

Tablo 3.a. Mozart'ın Operalarındaki Erkek Karakterlerin Roller

Rol Kategorisi	Karakter Adları	Operalar
Alegorik / Kavramsal Karakterler	Der Christgeist, Barmherzigkeit, Gerechtigkeit, Weltgeist, Ein lüstiger Mann	Die Schuldigkeit des Ersten Gebotes
Mitolojik / Tanrısal Karakterler	Apollo, Ascanio, Aceste	Apollo et Hyacinthus; Ascanio in Alba,
Krallar / Hükümdarlar / Yönetici Karakterler	Oebalus, Mitridate, Alessandro, Thamos, Sultan Soliman, Il Podestà, Sethos	Apollo et Hyacinthus; Mitridate; Il re Pastore; Thamos König in Ägypten; Zaide, La Finta Giardiniera
Askerî/Politik Güç Temsilcileri	Lucio Silla, Aufidio, Mitridate, Marzio, Scipione, Il Podestà, Alessandro, Amenophis	Lucio Silla; Mitridate; Il Sogno di Scipione; Il re Pastore, Thamos König in Ägypten
Danışman/Bilge/Koruyucu Karakterler	Aceste, Publio, Emilio, Menes, Amenophis, Allazim, Colas	Ascanio in Alba; Il Sogno di Scipione; Thamos, Köng in Agypten; Zaide; Bastienund Bastienne
Karşıt Güç / Düşman / Rakip Karakterler	Marzio, Aufidio, Lucio Silla, Sultan Soliman	Mitridate, re di Ponto; Lucio Silla; Zaide
Aristokrat/Soylu Karakterler	Don Polidoro, Don Cassandro, Belfiore, Oebalus, Farnace, Alessandro, Cecilio, Cinna,	La Finta Semplice;La Finta Giardiniera; Apollo et Hyacinthus; Mitridate re di Ponto;Il re Pastore; Lucio Silla.
Köylü/Halktan Karakterler	Bastien, Simone, Nardo	Bastien und Bastienne; La Finta Semplice; La Finta Giardiniera
Esir /Mağdur/Sürgün Karakterler	Gomatz, Cecilio, Farnace	Zaide; Lucio Silla; Mitridate, re di Ponto
Mistik/Büyüsel Karakterler	Colas (büyücü), Amenophis	Bastien und Bastienne, Thomas, Köng in Ägypten
Genç Kahramanlar/Âşık Karakterler	Bastien, Aminta, Hyacinthus,Ascanio, Scipione, Farnace, Cecilio, Cinna, Gomatz	Bastien und Bastienne;Lucio Silla; Il re Pastore, Apollo et Hyacinthus, Ascanio in Alba

Bu roller, genel olarak Alegorik/kavramsal karakterler, Mitolojik/tanrısal karakterler, Krallar/hükümdarlar/yönetici karakterler, Askerî/politik güç temsilcileri, Danışman/bilge/koruyucu karakterler, Karşıt güç/düşman/rakip karakterler, Aristokrat/soylu karakterler, Köylü/halktan karakterler, Esir/mağdur/sürgün Karakterler, Mistik/büyüsel karakterler ve Genç kahramanlar/Âşık karakterler şeklinde kategorize edilebilmektedir. Bu dağılımla, Mozart'ın erken dönem operalarında dramatik çeşitliliği güçlü biçimde kullandığı söylenebilir. Dikkatlice incelendiğinde bir karakterin birden fazla rol kategorisinde olduğu görülmektedir. (Örneğin; Oebalus, Bastien, Farnace, Ascanio, Cecilio vb.) Bir erkek karakter dramatik yapı içinde pozisyonu gereği birden fazla rol kategorisinde olabilir. Mesela Bastien köylü, halktan bir karakter olmanın yanında aynı zamanda Bastienne'ye âşıktır. Bunun gibi örnekler çoğaltılabilir.

Mozart'ın erken dönem 12 operasının erkek karakterlerinin rol kategorileri n ve % değerleri tablo 3.b. da yer almaktadır

Tablo 3.b. Mozart'ın 12 Operasındaki Erkek Karakterlerin Rol Kategorisinin n ve % değerleri

Rol Kategorisi	Karakter Sayısı (n)	Yüzde (%)
Alegorik / Soyut Karakterler	5	13.51
Mitolojik /Tanrısal Karakterler	3	8.11
Krallar/Hükümdarlar/Yönetici Karakterler	7	18.92
Askerî /Politik Güç Temsilcileri	8	21.62
Danışman /Bilge/Koruyucu Karakterler	7	18.92
Karşıt Güç/Düşman/Rakip Karakterler	4	10.81
Aristokrat / Soylu Karakterler	8	21.62
Köylü / Halktan Karakterler	3	8.11
Esir / Mağdur/Sürgün Karakterler	3	8.11
Mistik / Büyüsel Karakterler	2	5.41
Genç Kahramanlar / Âşık Karakterler	9	24.32

Tablo 3.a incelendiğinde rol kategorilerinin *Alegorik/soyut karakterler* %13.51, *Mitolojik/tanrısal karakterler* %8.11, *Krallar/hükümdarlar/yönetici karakterler* %18.92, *Askerî/politik güç temsilcileri* %21.62, *Danışman/bilge/koruyucu karakterler* %18.92, *Karşıt güç/düşman/rakip karakterler* %10.81, *Aristokrat /soylu karakterler* %21.62, *Köylü/halktan karakterler* %8.11, *Esir/mağdur/sürgün karakterler* %8.11, *Mistik/büyüsel karakterler* %5.41, *Genç kahramanlar /aşık karakterler* %24.32 oranında olduğu görülmektedir.

Mozart'ın erken dönem operalarında Genç kahramanlar/aşık karakterler %24.32, Aristokrat/soylu karakterler ve Askerî-politik güç temsilcileri %21.62 aynı yüzdelik dağılım ile diğer rol kategorilerine oranla daha fazla olduğu görülmektedir.

Mozart'ın erken dönem operalarındaki erkek karakterlerin rol kategorilerine göre yüzdelik dağılımı, bestecinin 18. yüzyıl döneminde bestelediği operaların dramatik kurgudaki öğelerini açık bir biçimde yansıtmaktadır. Genç Kahramanlar/Âşık Figürler (%24.32), Aristokrat/Soylu Erkekler (%24.32) ve Askerî/Politik Güç Temsilcileri (%21.62). Bu üçlü kategorinin, Mozart'ın dramatik kurgusunun merkezinde gençlik, aristokratik düzen ve politik iktidar temalarının yer aldığı söylenebilir. Tablo 3.a'daki verilere bakıldığında, Mozart'ın gençlik döneminde büyük ölçüde opera seria geleneğine bağlı kaldığı çıkarımı yapılabilir. 18. yüzyılın ikinci yarısından sonra müziğin saray ve çevresinin kontrolünde olması, bu çevrede İtalyan müziği ve operalarının hakim olması ve o dönemin politik ve kültürel dinamiklerinin etkisiyle açıklanabilir. Mozart'ın erken dönem opera eserleri incelendiğinde büyük bir bölümünün, klasik mitoloji ve pastoral temalar üzerine kurulmuş olduğunu özellikle Apollo et Hyacinthus, Ascanio in Alba ve Il re pastore gibi eserlerde görmek mümkündür.

Genç kahraman/aşık karakterler; %24,32 yüksek oranıyla, Mozart'ın erken dönem pastoral, mitolojik ve opera seria geleneğinden beslenen "erdemli genç erkek" tipinin dramatik lokomotif işlevi taşıdığı söylenebilir. Hyacinthus, Aminta, Bastien, Ascanio gibi karakterler, çoğunlukla aşk, sadakat, dürüstlük ve erdem temaları etrafında kurgulanmıştır. Bu karakterlerin hem ahlaki gelişim hem de dramatik çözüm açısından eserin duygusal çekirdeğini oluşturdukları söylenebilir. Mozart'ın bu karakterlere yazdığı ariyalar özellikle lirik, hafif ve genç-erkek ses türü (özellikle tenor ve kastrato rollerine) içindir.

Aristokrat /soylu karakterler; %21.62 gibi önemli bir oranla genç kahraman/aşık figürler rol kategorisi ile aynı oranda görülmektedir. Bu durumu 18. yüzyıl operasında sınıfsal temsilin dramatik bir gereklilik olduğu şeklinde açıklanabilir. Don Cassandro, Don Polidoro, Belfiore, Oebalus, Alessandro ve Farnace gibi karakterlerin hem toplumsal düzenin temsilcileri hem de çatışmanın kaynağı ve çözümleyicisi olarak yer aldıkları söylenebilir. Bu durum Mozart'ın operalarında karşıtlıkları ustaca kullandığını ve sınıfsal hiyerarşi, soyluluk ve iktidar ilişkilerini dramatize etme çabasını yansıttığı söylenebilir. Erken dönem operalarında aristokratların genellikle aşk, iktidar ve sosyal prestij arasında sıkışmış karakterler olarak karşımıza çıktıkları söylenebilir.

Askerî/politik güç temsilcileri; %21.62 önemli bir oranla, Mozart'ın gençlik döneminde Avrupa'daki siyasal atmosferin (özellikle İtalyan opera geleneğindeki Romalı diktatör, kral ve komutan figürlerinin) operalara yoğun biçimde yansıdığını söylemek mümkündür. Lucio Silla, Mitridate, Marzio ve Aufidio gibi karakterler, gücün baskıcı, otoriter veya çatışmacı yüzünü temsil eder. Bu karakterler, dramatik karşıtlık ve gerilim yaratma işlevi görür. Aynı zamanda Mozart'ın otorite figürlerini çoğunlukla müzikal olarak sert, hızlı, dramatik resitatiflerle karakterize etmesi, güç temsili ile müzikal dil arasındaki ilişkiye işaret ettiği söylenebilir.

Danışman/bilge karakterler; %18.92'lik oranla Mozart'ın erken dönem operalarındaki dramatik kadro içinde neredeyse her beş erkek karakterden birinin danışman ya da rehber niteliğinde dikkate değer bir ağırlığa sahip olduğunu göstermektedir. Operalarda sıklıkla danışman veya yardımcı karakterler de önemli dramatik işlevler üstlenmektedir: Aceste (Ascanio in Alba), Publio (Il Sogno di Scipione), Allazim (Zaide), Amenophis ve Menes (Thamos, König in Ägypten) gibi isimler hükümdarlara veya kahramanlara destek sağlayan karakterler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu karakterlerin ortak özelliği, dramatik yapıda yönlendirici, bilge veya

siyasal/manevi rehber rolü üstlenmeleridir. Erken dönem operalarında danışman/bilge figürlerinin Mozart dramaturjisinde rastlantısal değil, işlevsel ve yapısal bir gereklilik olarak konumlandığı söylenebilir.

Karşıt güç/düşman/rakip karakterler: %10,81 oranda Mozart'ın erken dönem operalarında karşıt güç/düşman/rakip figürlerinin dramatik kadro içindeki konumu sınırlı olmakla birlikte yapısal açıdan vazgeçilmez olduğunu göstermektedir. Mozart'ın bu operalarında karşıt güçler genellikle siyasi veya kişisel çatışmalar üzerinden tanımlanmaktadır. Örneğin: Farnace ve Marzio (Mitridate, re di Ponto), Aufidio (Lucio Silla), Sultan Soliman (Zaide) gibi roller, operaların dramatik ilerleyişinde kahramanın karşısında yer alan gerilim, engel ve karşı çıkış noktalarını oluşturarak olay örgüsünün dinamik yapısını belirginleştirir. Bu rollerin operaların dramatik ilerleyişinde çatışma ve çözüm unsurlarını biçimlendirdiği söylenebilir.

Alegorik/soyut karakterler; %13,51 oranında Mozart'ın özellikle gençlik döneminde bestelediği Die Schuldigkeit des ersten Gebotes eserinde alegorik erkek karakterleri yoğun olduğu görülmektedir. "Der Christgeist", "Barmherzigkeit", "Gerechtigkeit" ve "Weltgeist" gibi roller soyut kavramları temsil eden varlıklar olup, bu durumun eserin didaktik ve ahlaki yönünü güçlendirdiği söylenebilir. Ayrıca "Ein lustiger Mann", dünyevi arzuların bir sembolü olarak bu soyut yapıya karşıt bir karakter olarak görülmektedir. Özellikle Die Schuldigkeit des ersten Gebotes gibi erken dönem temelli eserlerde kavramsal ve alegorik figürlerin dramatik omurganın parçasını oluşturduğu söylenebilir.

Mitolojik/tanrısal karakterler; %8,11 oranında Mozart'ın erken dönem operalarında ki dramatik yapıda yer aldığı görülmektedir. Apollo et Hyacinthus operasında Apollo ve Hyacinthus gibi mitolojik karakterler ile Hyacinthus'un babası olan kral Oebalus yer almaktadır. Bu tür roller, Mozart'ın mitolojik çerçevede kurduğu dramatik yapının merkezindeki kahramansı erkek karakter tipini temsil etmektedir. Benzer şekilde Ascanio in Alba ve Il re Pastore operalarında genç kahramanlar ve krallar (Ascanio, Alessandro ve Aminta) dramatik yapının çekirdeğini oluşturdukları söylenebilir.

Krallar/hükümdarlar /yönetici karakterler; %18,92 oranında dramatik yapıda yer aldıkları görülmektedir. Mozart'ın bazı operalarında erkek karakterler güçlü siyasi otoriteler olarak yer almaktadır. Mitridate, re di Ponto eserinde Mitridate bir kral, Lucio Silla'da Lucio Silla bir Roma diktatörü, Thamos, König in Ägypten'de Thamos Mısır kralıdır. Bu roller, Mozart'ın tarihsel ve siyasi bağlamla ilişkilenen yüksek otorite karakterlerini dramatik merkezde yer verdiği eserler arasında önemli bir yer tuttuğu söylenebilir.

Köylü/Halktan karakterler (%8,11); Mozart'ın erken dönem komik operalarında yer alan bazı karakterler daha alt sınıftan veya gündelik yaşamın içinden figürlerdir. Bastien (Bastien und Bastienne) genç bir köylü, Simone (La Finta Semplice) bir hizmetkâr, Nardo (La Finta Giardiniera) bir bahçıvandır. Bu karakterler özellikle opera buffa geleneğinin sahneye taşıdığı günlük hayatın mizahi boyutunu yansıtmaktadır. Mozart'ın erken dönem eserlerinde bu karakterlerin %8,11 az oranda olması henüz singspiel geleneğine tam anlamıyla geçmediği biçiminde yorumlanabilir. Bastien, Nardo veya Gomatz gibi figürler, daha sonraki dönemde gelişen toplumsal karşıtlıklar için erken dönem örnekler olarak değerlendirilebilir.

Esir/mağdur karakterlerin; %8,11 oranında Mozart'ın erken dönem bazı operalarında dramatik yapı içerisinde mağduriyet ve esaret temaları yer almaktadır. Gomatz (Zaide) bir esir, Cecilio (Lucio Silla) sürgündeki bir Romalıdır. Bu karakterlerin operanın dramatik çatışmasında duygusal yoğunluk ve trajik boyutu temsil etmektedir. Bu karakterlerin %8,11 oranında olması dramatik yapı açısından zenginleştirici olduğu biçiminde değerlendirilebilir.

Mistik/Büyüsel Karakterler; %5,41 gibi düşük bir oranda Mozart'ın operalarındaki dramatik yapıda yer aldıkları görülmektedir. Mozart'ın büyü, ritüel ve gizem temalarını sınırlı ancak belirleyici biçimde kullandığı söylenebilir. Colas veya Amenophis gibi karakterler, hem dramatik renklilik hem de sembolik katman eklemek için kullanılmıştır; bu kullanım daha sonra bestelemiş olduğu *Die Zauberflöte* gibi operalarında genişleyerek olgun bir alegorik-simgesel dil oluşturmuştur. Mozart'ın özellikle Bastien und Bastienne operasında yer alan Colas, "büyücü" olarak tanımlanan tek mistik erkek karakter olduğu görülür. Bu tür rollerin operanın naif, pastoral ve hafif dramatik yapısını destekleyici özellik taşıdığı söylenebilir.

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasında yer alan erkek karakterlerin karakter özellikleri tablo 4.'de yer almaktadır.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4: Mozart'ın Operalarındaki Erkek Karakterlerin Karakter Özellikleri

Opera Adı	Operadaki Erkek Karakterlerin Karakter Özellikleri
Die Schuldigkeit des ersten Gebotes	Der Christgeist: İyi. Barmherzigkeit: Şefkatli ve bağışlayıcı. Gerechtigkeit: Adil ve adalet timsali. Weltgeist: Cazibeli. Ein lustiger Mann: Arzulu.
Apollo et Hyacinthus	Apollo: Bilgelik ve sanatın temsilcisi. Hyacinthus: Sıfık ve güzellik temsilcisi. Oebalus: Destekleyici.
Bastien und Bastienne	Bastien: Naif, saf ve masum. Colas: Bilge ve yardımsever.
La Finta Semplice	Don Polidoro: Kandırılmaya müsait, saf. Don Cassandro: Kuşkucu ve huysuz. Simone: Kurnaz ve hilekar.
Mitridate, re di Ponto	Mitridate: Cesur ve otoriter. Farnace: İhanet eğiliminde olan birisi. Marzio: Hırslı ve sinsî.
Ascanio in Alba	Ascanio: Cesur ve saf. Acesta: Bilge ve koruyucu.
Il Sogno di Scipione	Scipione: Erdemli ve kararlı. Publio: Bilge ve koruyucu. Emilio: Sadık ve cesur.
Lucio Silla	Lucio Silla: Güçlü ve zalim. Cecilio: Onurlu ve sadık. Cinna: Cesur ve kararlı. Aufidio: Sadık ve kararlı.
La Finta Giardiniera	Il Podestà: Zengin ve otoriter. Belfiore: Asil ve çapkın. Nardo: Aslında asil ama kılık değiştirmiş.
Il re Pastore	Alessandro: Güçlü ve bilge. Aminta: Masum ve saf.
Thomas, Köng in Agypten	Thamos: Güçlü ve otoriter. Sethos: Manuplatif ve hırslı. Amenophis: Bilge ve kudretli. Menes: Sadık ve güvenilir.
Zaide	Gomatz: Cesur ve sadık. Sultan Soliman: Güçlü ve otoriter. Allazim: Sadık ve akıllı.

Tablo 4 incelendiğinde; Mozart'ın erken dönem operalarında yer alan erkek karakterlerin; Der Christgeist: İyi, Barmherzigkeit: Şefkatli ve bağışlayıcı., Gerechtigkeit: Adil ve adalet timsali, Weltgeist: Cazibeli, Ein lustiger Mann: Arzulu, Apollo: Bilgelik ve sanatın temsilcisi, Hyacinthus: Sıfık ve güzellik temsilcisi, Oebalus: Destekleyici, Bastien: Naif, saf ve masum, Colas: Bilge ve yardımsever, Don Polidoro: Kandırılmaya müsait, saf, Don Cassandro: Kuşkucu ve huysuz, Simone: Kurnaz ve hilekar, Mitridate: Cesur ve otoriter, Farnace: İhanet eğiliminde olan birisi, Marzio: Hırslı ve sinsî, Ascanio: Cesur ve saf, Acesta: Bilge ve koruyucu, Scipione: Erdemli ve kararlı, Publio: Bilge ve koruyucu, Emilio: Sadık ve cesur, Lucio Silla: Güçlü ve zalim, Cecilio: Onurlu ve sadık, Cinna: Cesur ve kararlı, Aufidio: Sadık ve kararlı, Il Podestà: Zengin ve otoriter, Belfiore: Asil ve çapkın, Nardo: Aslında asil ama kılık değiştirmiş, Alessandro: Güçlü ve bilge, Aminta: Masum ve saf, Thamos: Güçlü ve otoriter, Sethos: Genç ve cesur, Amenophis: Bilge ve kudretli, Menes: Sadık ve güvenilir, Gomatz: Cesur ve sadık, Sultan Soliman: Güçlü ve otoriter, Allazim: Sadık ve akıllı karakter özelliklerinde olduğu görülmektedir. Tablo 4. dikkatlice incelendiğinde bir karakterin birden fazla karakter özelliğine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4'te sunulan veriler, Mozart'ın ilk on iki operasında yer alan erkek karakterlerin karakter özellikleri bakımından dikkate değer bir çeşitlilikte olduğunu göstermektedir. Bu çeşitlilik, bestecinin dramatik yapı içinde karakterleri yalnızca ses rengi veya dramatik işlevle değil, aynı zamanda karakter özellikleri üzerinden de titizlikle

biçimlendirdiğini göstermektedir. Söz konusu karakter özellikleri belirli tematik kümelerde toplanmak mümkündür.

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasında yer alan erkek karakterlerin tematik karakter özellikleri tablo 4.a.'da yer almaktadır.

Tablo 4.a. Mozart'ın Erken Dönem Operalarındaki Erkek Karakterlerin Tematik Karakter Özellikleri

Tematik Karakter Özelliği	Yerleştirilen Erkek Karakterler
Erdem, Bilgelik ve Ahlaki Otorite	Der Christgeist, Barmherzigkeit, Gerechtigkeit, Apollo, Oebalus, Colas, Aceste, Publio, Emilio, Alessandro, Amenophis, Allazim, Menes
Saf, Masum ve Genç Kahramanlar	Hyacinthus, Bastien, Ascanio, Aminta, Gomatz, Cinna, Cecilio, Emilio
Güçlü, Otoriter ve Baskın Karakterler	Lucio Silla, Mitridate, Marzio, Il Podestà, Alessandro, Thamos, Sultan Soliman, Amenophis, Don Cassandro, Belfiore, Scipione
İhanet, Hırs ve Sinsi Karakterler	Farnace, Marzio, Simone, Weltgeist, Ein lüstiger Mann, Aufidio, Sethos,
Sadık, Cesur ve Onurlu Karakterler	Emilio, Cecilio, Cinna, Aufidio, Gomatz, Sethos, Menes, Publio, Bastien, Ascanio
Komik, Mizahi ve Kurnaz Karakterler	Nardo, Simone, Don Polidoro, Don Cassandro, Weltgeist, Ein lüstiger Mann, Colas

Tablo 4.a. incelendiğinde Mozart'ın erken dönem operalarındaki erkek karakterlerinin tematik karakter özelliklerinin *Erdem, Bilgelik ve Ahlaki Otorite*; Der Christgeist, Barmherzigkeit, Gerechtigkeit, Apollo, Oebalus, Colas, Aceste, Publio, Emilio, Alessandro, Amenophis, Allazim, Menes, *Saf, Masum ve Genç Kahramanlar*; Hyacinthus, Bastien, Ascanio, Aminta,, Gomatz, Cinna, Cecilio, Emilio, *Güçlü, Otoriter ve Baskın Karakterler*; Lucio Silla, Mitridate, Marzio, Il Podestà, Alessandro, Thamos, Sultan Soliman, Amenophis, Don Cassandro, Belfiore, Scipione, *İhanet, Hırs ve Sinsi Karakterler*; Farnace, Marzio, Simone, Weltgeist, Ein lüstiger Mann, Aufidio, Sethos, *Sadık, Cesur ve Onurlu Karakterler*; Emilio, Cecilio, Cinna, Aufidio, Gomatz, Sethos, Menes, Publio, Bastien, Ascanio, *Komik, Mizahi ve Kurnaz Karakterler*; Nardo, Simone, Don Polidoro, Don Cassandro, Weltgeist, Ein lüstiger Mann, Colas olduğu görülmektedir.

Mozart'ın erken dönemde bestelediği ilk 12 operasında yer alan erkek karakterlerin tematik karakter özelliklerinin n ve % dağılımları tablo 4.b.'de yer almaktadır.

Tablo 4.b. Karakterlerin Tematik Karakter Özelliklerinin n ve % dağılımları

Tematik Karakter Özellikleri	Karakter Sayısı (n)	Yüzde (%)
Erdem, Bilgelik ve Ahlaki Otorite	13	35.13
Saf, Masum ve Genç Kahramanlar	8	21.62
Güçlü, Otoriter ve Baskın Karakterler	11	29.73
İhanet, Hırs ve Sinsi Karakterler	7	18.92
Sadık, Cesur ve Onurlu Karakterler	10	27.03
Komik, Mizahi ve Kurnaz Karakterler	7	18.92

Tablo 4.b. incelendiğinde *Erdem, Bilgelik ve Ahlaki Otorite* %35.13, *Saf, masum ve genç kahramanlar* %21.62, *Güçlü, otoriter ve baskın karakterler* %29.73, *İhanet, hırs ve sinsi karakterler* %18.92, *Sadık, cesur ve onurlu karakterler* %27.03 ve *Komik, mizahi ve kurnaz karakterler*'in %18.92 oranında dramatik yapıda yer aldığı görülmektedir.

Erdem, bilgelik ve ahlaki otoriteyi temsil eden karakterler; %35.13 oranla en yüksek düzeye sahip olduğu ve, Mozart'ın erken dönem operalarında ahlaki yönlendirme ve bilgelik gibi didaktik yapıların belirgin düzeyde olduğu görülmektedir. Mozart'ın erken dönem operalarında bilgelik, doğruluk ve manevi güç gibi nitelikleri temsil eden birçok erkek karakter bulunmaktadır. Özellikle Die Schuldigkeit des ersten Gebotes'teki Der Christgeist, Gerechtigkeit ve Barmherzigkeit, iyi, adil ve bağışlayıcı nitelikleriyle alegorik düzeyde ahlaki erdemleri temsil ettiği, benzer biçimde Apollo et Hyacinthus'taki Apollo bilgelik ve sanatın temsilcisi olarak yüksek erdemlere sahip bir karakter olarak karşımıza çıktığı, danışman veya rehber rolündeki Aceste, Publio, Allazim, Amenophis ve Menes gibi karakterler de bilgelik, sadakat ve rehberlik niteliklerini taşıdıkları görülmektedir. Bu figürlerin

“koruyucu”, “bilge”, “sadık” veya “kudretli” olarak tanımlanması, Mozart’ın otorite ve bilgelik ilişkisini karakter düzeyinde bilinçli biçimde yapılandırdığını söylemek mümkündür.

Saf, masum ve genç kahraman karakterler; %21.62 gibi önemli bir oranda Mozart’ın operalarındaki dramatik yapıda yer aldıkları görülmektedir. Bastien und Bastienne’deki Bastien “naif, saf ve masum” olarak tanımlanırken, Il re Pastore’daki Aminta ile Ascanio in Alba’daki Ascanio “saf, cesur ve idealize edilmiş genç karakterler” olarak betimlenmektedir. Apollo et Hyacinthus’taki Hyacinthus ise saflık ve güzellik temsilcisi olarak, Thomas Köng in Agypten deki Sethos “genç ve cesur”, Zaide ‘deki Gomatz “cesur ve sadık”, Luci Sillada ki Cinna “cesur ve kararlı” gibi karakterler, dramatik yapıda kırılğan bir genç erkek şablonu sunarlar. Bu karakterlerin Mozart’ın dramatik dilinde duygusal açıklık, dürüstlük ve içsel temizlik gibi vaz geçilmez değerleri önemli ölçüde temsil ettikleri söylenebilir.

Güçlü, otoriter ve baskın karakterler; %29.73 gibi ikinci en yüksek oranda ve önemli ölçüde Mozart’ın operalarındaki dramatik yapıda yer aldıkları görülmektedir. Mozart’ın birçok operasında erkek karakterler arasında otoriteyi temsil eden güçlü figürler öne çıkmaktadır. Mitridate, re di Ponto’daki Mitridate, Lucio Silla’daki Lucio Silla, Thamos, König in Ägypten’deki Thamos ve Zaide’deki Sultan Soliman gibi bu kategoride sınıflandırılan diğer karakterler de “güçlü”, “otoriter”, “kudretli” veya “zalim” nitelikleriyle betimlenmektedir. Bu karakterler dramatik yapı içinde hem siyasal hem de psikolojik güç dinamiklerini yansıttıkları, aynı zamanda bu karakterlerin çoğunun sert, uzlaşmaz, huysuz ve yönetici kimlikleriyle ilişkili özellikler taşıdıkları ve dramatik çatışmanın çoğunlukla genç erdem ile otorite arasındaki gerilim üzerine kurulduğu düşünülebilir.

İhanet, hırs ve sinsî davranışlarla öne çıkan karakterler; %18.92 gibi daha düşük bir oranda olması erken dönem operalarında kötücül karakterlerin operanın dramatik yapısında sınırlı fakat belirleyici olduğu söylenebilir. Bazı erkek karakterler Tablo 4’te açıkça “tehlikeli”, “sinsî”, “hırslı” veya “ihnet eğiliminde” nitelikleriyle tanımlanmıştır. Mitridate, re di Ponto daki Farnace, ihnet eğiliminde olan bir karakterdir. Marzio, aynı operada hırslı ve sinsî davranışlarla tanımlanır. Lucio Silla’daki Aufidio ve La Finta Semplice’deki Simone kurnaz, manipülatif özelliklere sahip oldukları görülmektedir. Karakter özellikleri çoğunlukla çatışma yaratma, entrika, güç arayışı ve çıkar odaklı eylemler üzerine kurulu olan bu karakterlerin Mozart’ın operalarında dramatik çatışmayı geliştirmek için kullandığı negatif aktörler olduğu ifade edilebilir.

Sadık, cesur ve onurlu karakterler; %27.03 bir oranla erdem, bilgelik ve ahlaki otoriteyi temsil eden karakterlerden sonra ikinci en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Bu önemli tematik küme içinde yer alan karakterler sadakat, cesaret ve onurlu gibi olumlu özelliklerle tanımlanan erkeklerden oluşmaktadır. Lucio Silla’daki Cecilio “onurlu ve sadık” bir figür olarak, Zaide’deki Gomatz “cesur ve sadık” olarak betimlenmiştir. Ayrıca Il Sogno di Scipione’deki Emilio “sadık ve cesur”, Thomas, Köng in agypten deki Menes gibi bu gruptaki diğer karakterlerinde “sadık ve güvenilir” gibi bu kişilik özellikleriyle öne çıktıkları görülmektedir. Bu karakterler Mozart’ın dramatik yapısında güven veren, istikrarlı ve ahlaki olarak sağlam karakter özelliklere sahip erkekler oldukları söylenebilir. Bu yüksek oranın Mozart’ın erken dönem operalarındaki dramatik yapıda çözümü sadakat ve erdem üzerinden kurduğunu desteklediği söylenebilir.

Komik, mizahi ve kurnaz karakterler; %18.92 bir oranla ihnet, hırs ve sinsî davranışlarla öne çıkan karakterlere göre biraz daha fazla oranda Mozart’ın erken dönem operalarındaki dramatik yapıda yer aldıkları görülmektedir. Buffa geleneğinin etkisiyle bazı erkek karakterler komik veya mizahi özelliklerle tanımlanmıştır. La Finta Semplice’deki Simone “kurnaz ve hilekâr”, La Finta Giardiniera’daki Nardo gibi bu gruptaki diğer karakterlerin de benzer biçimde “aldatıcı, kuşkucu ancak komik” olarak tanımlandıkları görülmektedir. Bu karakterlerin Mozart’ın opera buffasında toplumsal hiciv, mizah ve dramatik hafiflik sağlayan karakterleri oluşturdukları ve bu yönleriyle ciddi karakterlerden belirgin şekilde ayrıldıkları ve buffa geleneğini erken yaşta operalarının dramatik yapısında nasıl işlediğinin göstergesi olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 4. Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Mozart’ın Erken Dönem 12 Operasındaki Erkek Karakterlerin Ses Türleri Rol ve Karakter Özelliklerinin Birbirine ilişkisi

Mozart’ın erken dönem operalarında yer alan erkek karakterler incelendiğinde, bestecinin karakter inşasında ses türlerini yalnızca müzikal bir unsur olarak değil, aynı zamanda dramatik kimliğin belirleyicisi olarak kullandığı görülmektedir. Bu doğrultuda tenor, bas, bariton ve yüksek erkek sesleriyle yazılmış roller; karakterlerin toplumsal konumları, kişilik özellikleri ve dramatik işlevleriyle yakından ilişkilendirilmiştir. Karakter özelliklerinin tematik kümeleri ile ses türlerinin dramatik işlevleri karşılaştırıldığında, Mozart’ın sahne estetiğinde ses rengi, rol ve karakter psikolojisi arasında tutarlı bir ilişki sistemi bulunduğu anlaşılmaktadır. Opera sanatına önemli eserler kazandıran Mozart, özellikle komik operaya klasik bir form ve kapsam vermiş; tiplerin müzikle karakterize edilmesinde hiç kimse ile kıyaslanamayacak başarı elde etmiştir. Karakter tasvirini o zamana kadar görülmemiş bir zarafete, olgunluğa ulaştırmıştır. Mozart’ın stili, serbest bir yaratış zenginliği ve kendine mahsus melodi gücü içinde, geleneksel Viyana tarzının sanat müziğine dönmüş şeklindedir (Altar, 1993;104-106).

Tenor Karakterlerde Kahramanlık, Gençlik ve Duygusal Yoğunluk; Erken dönem operalarda tenor karakter oranının en yüksek grup olduğu görülmektedir. Tenor roller çoğunlukla genç kahraman, aşık, saf/doğru karakter

veya mağdur figürleri temsil etmektedir. Bastien, Hyacinthus, Cecilio, Gomatz ve Aminta gibi karakterlerde görülen "masumiyet", "duygusal yoğunluk", "sadakat" ve "onur" gibi nitelikler tenor sesinin parlak, esnek ve duygusal ifade gücüyle bütünleşmektedir. Bu durum Mozart'ın tenor sesini insani duyguların en açık, en idealize edilmiş temsilcisi olarak kullandığını göstermektedir. Tenor karakterlerin dramatik rollerine bakıldığında ise genç hükümdar (Alessandro), kahraman savaşçı (Cecilio), mağdur âşık (Gomatz) ve genç idealist figürler (Ascanio, Aminta) gibi rollerin ses rengiyle örtüştüğü görülmektedir. Bu karakterlerin çoğunun "dürüst", "cesur", "sadık" veya "nazık" özellikler taşıması, tenor sesinin ahlaki iyiliğin sahnedeki sesi olarak görev yaptığı açıkça görüldüğü söylenebilir.

Bas Karakterlerde Otorite, Bilgelik ve Güç Temsili; Bas ses türü, Mozart'ın erken dönem operalarındaki dramatik yapıda özellikle güç, otorite, bilgelik ve ahlaki düzen ile ilişkilendirilmiştir. "Der Christgeist", "Gerechtigkeit" ve "Barmherzigkeit" gibi alegorik karakterler başta olmak üzere, Amenophis, Oebalus ve Menes gibi karakterler hem toplumsal hem sembolik anlamda otorite temsilcileri oldukları görülmektedir. Bas karakterlerde belirgin temaların kral/idareci (Thamos, Oebalus), bilge /danışman (Aceste, Publio, Allazim), ahlaki veya dini otorite (Amenophis), karanlık ve tehditkâr güç (bazı düşman roller) olduğu görülmektedir. Bu karakterlerin karakter özellikleri "kararlı", "güçlü", "bilge", "sadık" veya "kudretli" olarak tanımlanmıştır. Böylece Mozart, bas sesine operalarındaki dramatik yapıda çağdaş ve mitolojik otoritenin temel sesi olarak yer verdiği görülmektedir. Aynı zamanda bazı bas rollerin mizahi yön taşıması (Simone, Nardo) Mozart'ın bas sesini hem ciddi hemde komik rollerde esnek biçimde kullandığı görülmektedir.

Bariton Karakterlerde Gri Alan, Entrika ve Güç Mücadelesi; Bariton ses türü Mozart'ın erken dönem operalarının dramatik yapılarında daha sınırlı sayıda temsil edilse de taşıdığı işlev dikkat çekicidir. Mozart'ın erken dönem Thomas, Köng in Agypten operasında yer alan iki bariton karakter olan Menes ve Sethos bu ses türüne atfedilen özelliklerle gri karakterler, entrika odaklı roller ve ikincil otorite figürlerini canlandırmaktadır. Menes; Thomas'ın sadık ve bilge danışmanı aynı zamanda meşru kraldır ve Thomas'ın babası tarafından tahtına el konulmuştur. Sethos ise başrahip fakat aslında Sethos kılığına girmiş Menestir. Mozart'ın bu erken dönem operasında bariton sese atfedilen bu gri alan, güç ve entrika, otorite kavgası içinde bulunan bu karakterlerin temsil ettiği rollerin tam da bariton ses türü ile örtüştüğü görülmektedir. "Hırslı", "sinsi", "manipülatif" veya "tehlikeli" özelliklerle tanımlanması bariton sesinin dramatik anlamda içsel çatışma, iktidar mücadelesi ve belirsizlikle ilişkili olduğu söylenebilir. Bu durum Mozart'ın karakter psikolojisini ses rengi üzerinden kodlama yönteminin önemli bir parçasıdır: tenor kahramanlık ve şeffaf duyguları temsil ederken; bas otorite ve bilgelik ile ilişkilendirilmiş, bariton ise insan doğasının karanlık alanlarına ve entrikaya yakın konumlanmış olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Soprano/Alto /Kastrato İle Yazılmış Erkek Karakterlerde Saflık ve İdealizasyon: Mozart'ın erken dönem operalarında dramatik yapıda sıkça görülen kastrato partileri, yüksek erkek seslerinin dramatik işlevini belirginleştirmiştir. Cinna, Hyacinthus, Ascanio ve Aminta gibi karakterlerde görülen "saflık", "gençlik", "idealleştirilmiş güzellik" ve "bilgelik" temalarını bu ses rengiyle uyumlu bir biçimde kullandığı net bir biçimde söylenebilir. Bu karakterler genellikle: Mitolojik figürler, Tanrısal/yarı tanrısal varlıklar ve İdealize edilmiş genç kahramanlar olarak sahnede yer alır. Yüksek erkek sesi burada hem bedensel gençliği hem de insani/mitolojik asaleti temsil eden bir dramaturjik araç olarak yer aldığı söylenebilir.

Ses türü, Roller ve Karakter Özellikleri Arasındaki Çapraz Yapı: Ses türü, rol ve karakter özelliği üçlüsü incelendiğinde şu ilişkiyel yapı belirginleştiği görülmektedir:

Tenor ve erkek soprano ses türü ile; köylü rolünde Bastien, karakteri Genç prens rolünde Hyacinthus karakteri saf, masum ve genç karakter özelliğinde, sürgündeki Romalı rolü ile Cecilio karakteri, sadık ve onurlu karakter özelliğinde, kahraman ve genç hükümdar rolü ile Alessandro karakteri güçlü ve bilge karakter özelliğiyle,

Bariton ses türü ile meşru kral rolünde Menes karakterini entrika, hırs ve karanlık güç karakter özelliğiyle örtüştüğü görülmektedir.

Bas ses türü ile kral rolünde, Oebalus karakterini otorite ve düzen karakter özellikleri ile, yine bas ses türü ile Rehber/Danışman rolünde Publio karakterini bilge ve koruyucu karakter özelliğiyle örtüştüğü görülmektedir.

Mizah, Kurnazlık ve Halk Figürleri yine Bas ses türü ile; kılık değiştirmiş bahçıvan rolünde Nardo karakteri kurnaz karakter özelliğiyle, hizmetkar rolüyle Simone karakteri kurnaz ve hilekar karakter özelliğiyle, ses rengi dramatik hafiflik ve komediyi destekleyici bir biçimde örtüşmektedir.

Mozart'ın dramaturjisinde ses rengi, rol ve karakterlerin özelliklerinin sistematik bir şekilde birbiri ile ilişkili olduğu ve rasgele seçilmediği görülmektedir. Böylece dramatik anlatım ile müzikal yapı arasında güçlü bir iş birliği sağlanarak ve erkek karakterlerin operadaki konumu, ses türü seçimleriyle desteklendiği söylenebilir.

Sonuç

Mozart'ın erken dönemde bestelemiş olduğu ilk 12 operası incelendiğinde;

Mozart'ın erken dönem bestecilik faaliyetlerinin 1767-1779 yılları arasını kapsayan bu döneminde bestelediği toplam on iki opera eserinin hem dil hem de tür bakımından dikkate değer bir çeşitlilikte olduğu;

Eserlerin bestelenme yılları sıralandığında Mozart'ın çok erken yaşlarda hem Almanca hem İtalyanca hem de Latince librettolarla çalıştığı, bu durum, bestecinin hem dönemin farklı operatik geleneklerine hâkimiyetini hem

de libretto seçiminde esneklik ve çeşitlilik sergilediği, özellikle 1767–1775 yılları arasında İtalyanca eserlerin ağırlıkta olduğu,

Tür dağılımı incelendiğinde ise en dikkate değer unsurun, Mozart'ın erken dönem operalarının büyük çoğunluğunun opera seria ve opera buffa türlerinde yoğunlaştığı, Die Schuldigkeit des ersten Gebotes, Apollo et Hyacinthus, Mitridate re di Ponto, Lucio Silla ve Il re Pastore gibi eserlerin seria türünde; Bastien und Bastienne, La Finta Semplice ve La Finta Giardiniera ise buffa türünün öne çıkan örnekleri olduğu, bunun yanı sıra Mozart'ın pastoral (Ascanio in Alba), dramatik serenad (Il Sogno di Scipione) ve singspiel (Zaide) türlerinde de eserler bestelemiş olduğu,

Mozart'ın erken dönem operalarının büyük çoğunluğunun opera seria ve opera buffa türlerinde yoğunlaştığı ve her iki türde aynı oranda (%25) eser verdiği, Apollo et Hyacinthus, Mitridate re di Ponto ve Lucio Silla gibi eserler seria türünde (%25); Bastien und Bastienne, La Finta Semplice ve La Finta Giardiniera ise buffa türünde (%25), bunun yanı sıra her iki türün unsurlarını barındıran Die Schuldigkeit des ersten Gebotes seria ve buffa (%8,33), Il re Pastore seria ve serenad türünde (%8,33), Mozart'ın Ascanio in Alba pastoral türünde (%8,33), Il Sogno di Scipione dramatik serenad türünde (%8,33), Thomas, Köng in Agypten Korolar için bir kahramanlık dramı ve entrikalar türünde (%8,33) ve Zaide Singspiel (%8,33) oranında olduğu,

W.A. Mozart'ın ilk 12 operasındaki erkek karakterlerin ses türleri incelendiğinde;

Ses türleri bakımından dikkate değer bir çeşitlilik gösterdiği, söz konusu operalarda toplam 37 erkek karakterin olduğu ve bu karakterlerin dört temel ses kategorisine ayrıldığı: tenor, bas, bariton ve erkek rollerinde kullanılan soprano/alto/mezzo-soprano (yüksek erkek sesleri –castrato) olduğu;

Toplam 17 erkek karakterle yaklaşık %46 oranında Mozart'ın dramatik yapı içinde yoğun olarak sıklıkla tercih ettiği bir erkek ses türünün tenor olduğu, bu dağılım,

Toplamda 11 karakter ile ikinci en yaygın erkek ses türünün %30'luk oran ile bas olduğu,

Toplamda on iki opera içinde yalnızca iki karakterle %5.4 düşük ve sınırlı bir oranla bariton ses türünün bulunduğu, Mozart operalarında oldukça düşük ve sınırlı kaldığı,

Mozart'ın erken dönem operalarında dikkat çeken bir diğer unsurun, erkek karakterlerin önemli bir bölümünün %18.9'unun soprano, alto veya mezzo-soprano olarak yazıldığı,

W.A. Mozart'ın operalarındaki erkek karakterlerin rollerine göre incelendiğinde;

Mozart'ın İlk 12 operasında yer alan kategorik yüzdeler dağılımının; *Alegorik/soyut karakterler* %13.51, *Mitolojik/tanrısal karakterler* %8.11, *Krallar/hükümdarlar/yönetici karakterler* %18.92, *Askeri/politik güç temsilcileri* %21.62, *Danışman/bilge/koruyucu karakterler* %18.92, *Karşıt güç/düşman/rakip karakterler* %10.81, *Aristokrat /soylu karakterler* %21.62, *Köylü/halktan karakterler* %8.11, *Esir/mağdur/sürgün karakterler* %8.11, *Mistik/büyüsel karakterler* %5.41, *Genç kahramanlar /aşık karakterler*'in %24.32 oranında dramatik yapıda yer aldığı,

W.A. Mozart'ın operalarındaki erkek karakterlerin karakter özelliklerine göre incelendiğinde;

Erdem, bilgelik ve ahlaki otorite %35.13, *Saf, masum ve genç kahramanlar* %21.62, *Güçlü, otoriter ve baskın karakterler* %29.73, *İhanet, hırs ve sinsî karakterler* %18.92, *Sadık, cesur ve onurlu karakterler* %27.03 ve *Komik, mizahi ve kurnaz karakterler*'in %18.92 oranında dramatik yapıda yer aldığı,

Mozart'ın erken dönem 12 Operasındaki erkek Karakterlerin Ses Türleri Rol ve Karakter Özelliklerinin biri biriyle ilişkisi bakımından incelendiğinde;

Mozart'ın erken dönem operalarında oldukça geniş bir karakter repertuarı oluşturduğu, karakterlerin özelliklerinin, erdem ve bilgelikten hırs ve ihanete; masumiyetten otoriteye, mizahi davranışlardan trajik sadakate kadar uzanan geniş bir yelpazede oldu,

Bu çeşitliliğin Mozart'ın dramatik anlatı geleneğinde erkek karakterleri yalnızca rolleri değil, psikolojik derinlikleri ve ahlaki nitelikleri ile kurduğu, karakter özellikleri, ses türleri ve dramatik roller arasında sistematik ve tutarlı bir ilişki ağı oluşturduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kaynaklar

Altar, Cevat Memduh “Opera Tarihi –I” Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara: Acar Matbaacılık A.Ş. ,1993: 104-106).

Baydağ, Cemalettin. “Duygudurum Bağlamında Müzik ve İnsan Sesi.” Zonguldak: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi (3), 2019: 363-374.

Bilgin Başaran, Fatma Berna. ve Kürkçüoğlu, Seta. “Opera Sanatçısı Maria Callas Örneklemini Üzerinden Ses ve Dermatomiyozyot Hastalığı Bağlantısı.” İzmir: Ege Üniversitesi, Eurasian Journal of Music and Dance(21), 2023: 141-166.

Cebe, Rohat. "İnsan sesi, Vurmalı Çalgılar, Pişano ve Arp Çalgılarındaki Yeni İcra Tekniklerinin 20. Yüzyıldan Günümüze Tarihsel Gelişimi ve Bu Tekniklerin Notasyonu." Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (12), 2014:173-184.

Crabb, R. Paul., Gerberding, Richard A. A Rediscovered Gem: Mozart's "Thamos, König in Ägypten". Oklahoma City: Choral Journal, 35(3), 1994: 15.

Çetiner, Esra. "Saraydan Kız Kaçırma Operası'ndaki Konstanze Rolünün Aryaları Özelinde Karakter Gelişiminin İncelenmesi." Edirne: Trakya Üniversitesi, Balkan Müzik Ve Sanat Dergisi, 5(2), 2023:109-126.

Edward J. Dent, "Mozart's Operas: A Critical Study" London: Oxford University Press, 1947.

Einstein, Alfred. Die Text-Vorlage zu Mozarts "Zaide". Cenevre: Acta musicologica, 8(Fasc. 1/2), 1936: 30-37

Hermann Abert, "W. A. Mozart", çev. Stewart Spencer, New Haven: Yale University Press, 2007:179-230.

Feldman, Martha. "The Castrato: Reflections on Natures and Kinds" Berkeley: University of California Press, 2015.

İlgar, Koray., Polat, Sibel., ve Bala, Hüsnü. "432 Hz VE 440 Hz Frekanslarının Temel Alınmasıyla Seslendirilen Türk Müziği Sözlü Eserlerinin Duyum ve İcra Üzerindeki Etkileri." Malatya: İnönü Üniversitesi, İnönü Üniversitesi Kültür Ve Sanat Dergisi, 7(2), 2021: 307-333.

İlyasoğlu, Evin, "Zaman İçinde Müzik", Yapı Kredi Yayınları, İstanbul,1994:62.

Kunze, Stefan, ve Leonardo Cavari. "Il teatro di Mozart: dalla Finta semplice al Flauto magico." Venedik: Marsilio, 1990.

Mertl, Monika., ve Schneider, Ilse. "Wolfgang A. Mozart Schuldigkeit des ersten Gebots" (Geistliches Singspiel KV 35) "Requiem für Piccolotto", UA" Viyana: Österreichische Musikzeitschrift, 61(3), 2006: 42-45.

Mozart, Wolfgang Amadeus., Cigna-Santi, Vittorio Amedeo., Vick, G., Ford, B., Murray, A., Kowalski, J., ... & Lavender, J. "Mitridate, re di Ponto." Köln: Deutsche Grammophon." 2006.

Mozart, Wolfgang Amadeus., Johnson, Anthony Rolfe., ve Hager, Leopold. "Apollo et Hyacinthus." Amsterdam: Philips. 1991.

Mozart, Wolfgang Amadeus., Lederer, Josef Heinz., ve Metastasio, Pietro. "Il sogno di Scipione." Kassel: Bärenreiter. 1977.

Mozart, Wolfgang Amadeus., Metastasio, Pietro., ve André, J. "Il re pastore." Köln: Deutsche Grammophon. 2006.

Mozart, Wolfgang Amadeus., Parini, Giuseppe., ve Tagliavini, Luigi Ferdinando. "Ascanio in alba." Kassel: Bärenreiter. 1956.

Mozart, Wolfgang Amadeus., Petrosellini, Giuseppe., Moretti, Tobias., ve Breisach, Felix. "La finta giardiniera." Köln: Deutsche Grammophon. 2006.

Mozart, Wolfgang Amadeus., Weiskern, Friedrich Wilhelm., Müller, Johann Heinrich., Schachtner, Andreas., ve Angermüller, Rudolf. "Bastien und Bastienne." Kassel: Bärenreiter. 1974.

Sabar, Gül. "Sesimiz – Eğitimi ve Korunması", İstanbul: Pan Yayıncılık, 2008: 116-117.

Sadie, Stanley. "Mozart and His 'Lucio Silla'." London: The Musical Times, 108(1489), 1967:216-220.

Polat, Sibel. "Türkiye'deki Ses ve Şan Eğitiminin Köken Kaynaklı Algıda Yarattığı Kavram Karmaşası Üzerine Bir Değerlendirme ve Yaklaşım Önerileri." Malatya: İnönü Üniversitesi, İnönü Üniversitesi Kültür Ve Sanat Dergisi, 2(1), 2016:33-44.

(<https://www.quora.com/Why-do-some-operas-have-male-roles-written-for-female-singers>, 18.11.2024 tarihinde alıntı yapılmıştır)

<https://www.cesitleri.gen.tr/ses-cesitleri.html> 18.11.2024 tarihinde alıntı yapılmıştır)

(<https://tr.euronews.com/kultur//operanin-karanlik-sesleri-bariton-bas-bariton-ve-baslar> 2023/01/26 tarihinde alıntı yapılmıştır)

(<https://www.oggusto.com/sanat/sanatci/mozart-kimdir-hayati-ve-eserleri> 19.11.2024 tarihinde alıntı yapılmıştır).

(<https://sozluk.gov.tr/> 20.11.2024 tarihinde alıntı yapılmıştır).

(<https://operavision.eu/feature/voice-types> 18.11.2024 tarihinde alıntı yapılmıştır.).

AN ANALYSIS OF THE MALE CHARACTERS IN MOZART'S FIRST 12 OPERAS IN TERMS OF VOICE TYPES, ROLES, AND CHARACTERISTICS

H. Berat Keskin, Nurdan Kızıldeli

ABSTRACT

Mozart's operas possess not only musical aestheticism but also profound literary and dramatic structures. The character representations in his works demonstrate how universal human emotions and values are conveyed on stage, underscoring the timeless nature of his art. Each character embodies a specific theme or ideal, revealing the depth of the operatic genre. Grasping this dramatic depth is paramount for vocal performance; performers must analyze the subject matter, the characters' experiences, and their emotional and moral layers to construct an accurate interpretation. Consequently, this study aims to examine the male characters in Mozart's first 12 operas in terms of voice types, dramatic roles, and character traits. Designed with a qualitative research approach, the study utilized document analysis, and the obtained data were evaluated using descriptive statistics (frequencies and percentages). The analysis reveals that the male characters in these early operas were predominantly composed for the "tenor" (45.95%) and "bass" (29.73%) voice types, followed by "male soprano/mezzo-soprano/alto" (18.92%) and "baritone" (5.41%). Regarding dramatic roles, significant categories included young heroes/lovers (24.32%), military/political power representatives (21.62%), and aristocrats/nobles (21.62%). In terms of character traits, "virtue, wisdom, and moral authority" (35.13%) and "powerful, authoritative, and dominant" (29.73%) were the most prevalent attributes. The study concludes that a systematic and consistent network of relationships exists between voice types, dramatic roles, and character traits in Mozart's early operatic works.

Keywords: Mozart, Opera, Character Analysis, Voice Types, Dramatic Role